

DOISPREZECE ANI CU HITLER

1933-1945

Mărturia secretarei particulare a lui Hitler
(Document inedit)

Traducere și note de Ion Doru Brana

Uluitoarea aventură a unei secretare

de Raphaël Delpard

Ce aventură uluitoare a trăit Christa Schroeder! Se număra printre cele șapte milioane de șomeri din Germania anului 1930. Sosită la München pentru a găsi de lucru, se duce la sediul partidului național-socialist; auzise că acolo se căutau secretare. Fiind un fel de supradotată în materie de stenografie, [vinge detat cele optzeci și șapte de tinere care solicită aceeași slujbă. După cel de-al Doilea Război Mondial, angajarea sa în aparatul administrativ al partidului lui Hitler îi va atrage din partea jurnaliștilor una și aceeași întrebare, care, în cele din urmă, va sfârși prin a o irita: „Era nazistă?” Va răspunde în mod invariabil că la fel de bine ar fi putut să accepte un post echivalent la partidul comunist fără a deveni, totuși, o simpatizantă a marxismului.

La 30 ianuarie 1933, Adolf Hitler devine cancelar. Christa Schroeder părăsește sediul partidului de pe Schellingstrasse 50 și, în 4 martie 1933, pleacă la Berlin. Este colaboratoarea lui Wilhelm Brückner, adjutantul cancelarului. Hitler se desparte brutal de acesta și, cu aceeași ocazie, o remarcă pe tânăra Schroeder. Calitățile profesionale excepționale și aptitudinile de stenografă ale acesteia militează în favoarea ei și Hitler o ia în serviciul său exclusiv. Timp de doisprezece ani, Christa Schroeder trăiește zi și noapte în preajma Führerului, participând la toate deplasările oficiale, întrucât face parte din Cartierul său General. Îl însoțește pînă în buncăr. În momentul prăbușirii celui de-al Treilea Reich, Hitler însuși, cu câteva zile înainte de a se sinucide, îi dă ordinul să iasă și să se predea.

Christa Schroeder este reținută de armata americană din 28 mai 1945 pînă în 12 mai 1948. Considerată ca „moderat” nazistă de către un tribunal de denazificare, verdictul o scutește de prezentarea în fața tribunalului de la Nürnberg.

În timp ce era internată în lagărul de la Augsburg, un agent franco-american, cu numele Alfred Zoller, intră în legătură cu ea. Timp de mai multe săptămâni, acesta o lasă să creadă că se numește Bernhard și că este însărcinat s-o interogheze în numele Armatei a 7-a americane. La început relația e dificilă, dar franco-americanul sfirșește prin a se face apreciat. Christa Schroeder declară, în ceea ce-l privește: „Părea să aibă în jur de patruzeci și cinci de ani și vorbea o germană excelentă, cu un accent alsacian.”

Despre raporturile lor, Schroeder va spune și bune, și rele. Va merge pînă la a acuza agentul de informații că i-a sustras bijuterii pe care nu i le-a mai restituit.

La început, Zoller, alias Bernhard, îi cere să-i povestească viața ei în preajma lui Hitler. Căpitanul Bernhard – Zoller – îmi pune întrebări, de genul: cum fusesem angajată, cum îmi dicta Hitler corespondența, discursurile sale. Voia să știe de ce Führerul nu fuma și nu bea. Care era modul său de viață, ce părere avea despre colaboratorii cei mai apropiați, ce fel de relații avusese cu nepoata sa, Geli Raubal, voia să știe totul despre legătura sa cu Eva Braun. Venea în fiecare zi. Într-o dimineață, mi-a cerut să scriu tot ce-i povestisem.”

După eliberare, Christa Schroeder găsește de lucru, din 1948 pînă în 1958, într-o întreprindere care vinde metale ușoare, la Gmünd. Pe 1 septembrie 1959 revine la München și se angajează la o firmă de construcții, unde va rămâne pînă în 1967. Sănătatea precară o determină să se pensioneze la 59 de ani. Moare la München, în 28 iunie 1984.

Cu câteva luni înaintea morții, răspunzînd unui jurnalist, mărturisește că viața sa personală a fost un dezastru. Hitler se împotrivi căsătoriei sale cu un diplomat iugoslav de care era îndrăgostită, iar după al Dilea Rzboi Mndial nu-și mai poate găsi liniștea la care consideră că are dreptul, deoarece e veșnic hărțuită de cercetători, istorici și jurnaliști.

Această viață distrusă prezintă dimensiunea tragică a unei tinere femei, târâtă fără voia sa într-un vârtej al istoriei, și a cărei mărturie ne aduce foarte aproape de omul care, după șaizeci de ani de la moartea sa, continuă să trezească repulsie și, lucru de necrezut, să fascineze.

Textul Christei Schroeder dispăre vreme de ani de zile. El a fost regăsit cu puțin timp în urmă datorită tenacității unor cercetători germani și americani.

Este vorba de un document excepțional, care ne introduce în miezul vieții intime a lui Adolf Hitler. Sigur, aflăm cu adevărat puține lucruri despre marile mișcări ale războiului, despre exterminarea evreilor și a țiganilor, dar vom ști ceva mai mult, de acum înainte, despre autodidactul care a incendiat Europa. Căci, dacă istoriografia ascensiunii nazismului și a politicii sale expansioniste care a urmat ne e

cunoscută, arhitectul politic al celui de-al Dilea Război Mondial este în mod constant disimulat de fragmentele filmate pentru jurnalele de actualități, care ni-l înfățișează vociferând în fața lumii civilizate.

Cine a fost Adolf Hitler? S-au spus și s-au scris lucruri contradictorii. Christa Schroeder declară: "Nu exista un singur Hitler, ci mai mulți, reuniți în aceeași persoană. Era un amestec de minciună și adevăr, de inocență și violență, de simplitate și de fast, de amabilitate și de brutalitate, de misticism și de realism, de interes deosebit pentru arte și de barbarie."

Tot conform mărturiei fostei sale secretare, Führerul era înzestrat și cu un magnetism straniu și captivant, poseda un al șaselea simț de primitiv, o intuiție de ghicitor, care, deseori, au fost hotărâtoare. Adulmea pericolele care-l amenințau, știa să capteze reacțiile secrete ale mulțimilor, își fascina interlocutorii într-un mod inexplicabil.

În paginile care urmează, facem cunoștință cu un Hitler care trăiește în exaltarea permanentă a unor noi proiecte, uluit de victoriile dobândite. Citind însemnările Christei Schroeder ne dăm seama că, sub anumite aspecte, viața acestui om, departe de mulțimi, în spatele perdelei țesute în jurul lui de propagandă și de prestigiul său, nu e deloc diferită de cea a unui burghez. Și că un barbar poate adopta comportamentul unui om obișnuit.

Mărturia Christei Schroeder face așadar demonstrația imposibilității de a încadra această personalitate istorică și umană într-o singură formulă. Diversitatea manifestărilor sale, a atitudinilor, acțiunilor, reacțiilor sale este de asemenea natură, încât o analiză a trăsăturilor fundamentale ale caracterului său se impune.

Documentul prezentat aici ne permite să-l descoperim acționând și trăind la nivelul cel mai intim al personalității sale, în primul cerc al puterii sale și al apropiaților săi.

Raphaël Delpard a scris lucrări despre martiriul evreilor în timpul celui de-al doilea răzbi mondial și despre istoria Algeriei în cursul prezenței franceze.